

حسابداری صنعتی (۱)

(با رویکرد مدیریت هزینه کاربردی)

تألیف:

صابر جلیلی - علی بیات

اعضای هیات علمی دانشگاه

سرشناسه : جلیلی، صابر، ۱۳۵۶.
 عنوان و نام پدیدآور : حسابداری صنعتی (۱) (با رویکرد مدیریت هزینه کاربردی) / تألیف صابر جلیلی، علی بیات.
 مشخصات نشر : تهران: صانعی شهیرزادی، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۳۹۲ ص.: جدول، نمودار.
 شابک : ۷۰۰۰۰ ریال ۸-۸۰-۷۲۲۰-۹۶۲-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت : واژه نامه.
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : حسابداری قیمت تمام شده
 موضوع : هزینه یابی بر مبنای فعالیت
 شناسه افزوده : بیات، علی، ۱۳۵۶.
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۰ ج ۹ ق ۹۸۶/ HF۵۶۸۶
 رده بندی دیویی : ۶۵۷/۴۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۴۶۹۹۹۳

انتشارات صانعی شهیرزادی

حسابداری صنعتی (۱)

مؤلفین: صابر جلیلی، علی بیات

ناظر فنی و مدیر اجرایی: محسن صانعی

نوبت و تاریخ چاپ: اول / ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپخانه: ستاره سبز

صحافی: کیمیا

قیمت: ۷۰,۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

آدرس فروشگاه: تهران، خ انقلاب، بین ۱۲ فروردین و اردیبهشت، فروشگاه انتشارات صانعی، پلاک ۱۳۱۲

تلفن: ۶۶۴۰۵۳۸۵-۶۶۴۰۹۹۲۴ فاکس: ۶۶۴۶۲۱۷۷

آدرس دفتر نشر و پخش: تهران، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، پلاک ۱۰۵، واحد ۱

تلفن: ۶۶۴۱۲۳۹۵ فاکس: ۶۶۴۰۸۱۶۵

پیش گفتار

امروزه به طور پیوسته شاهد تحولات شگرف در محیط های تجاری و اقتصادی می باشیم، افراد، شرکت ها و موسسات اقتصادی ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، و تحولات هر یک از آنها بر منافع دیگران تاثیر گذار است و روز به روز این فعالیت ها پیچیده تر می شود. در این محیط پویا و متغیر و شدیداً رقابتی، واحدهای اقتصادی در تلاش اند به ابزارهایی دست یابند که بقای آنها را در بلندمدت تضمین کند؛ یکی از مهمترین ابزارها در موفقیت سازمان ها در محیط های پویا و چابک دستیابی به اطلاعات به موقع و درست می باشد. به همین خاطر شاهد آن هستیم که نیاز موسسات و سازمانها به اطلاعات صحیح و به موقع جهت بکارگیری در فرایند تصمیم گیری مدیران، تدوین برنامه های بلند مدت شرکت، کنترل و مدیریت هزینه های شرکت، ارزیابی و سنجش عملکرد بخش های مختلف شرکت، و ارزیابی میزان دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده شرکت، به طور روز افزون افزایش می یابد. در قرن 21 حسابداری مدیریت به عنوان پارادایمی مطرح می شود که به کمک ابزار اصلی خود یعنی حسابداری صنعتی تکنیک هایی را در اختیار مدیران قرار می دهد که می توانند با استفاده از آنها انواع مختلف اطلاعات مالی و غیر مالی را کسب نمایند، حسابداری مدیریت خود را به عنوان نظام اطلاعاتی معرفی می کند که به تنظیم گزارش های مختلف با هدف اطلاع رسانی، تجزیه تحلیل و تصمیم گیری برای استفاده افراد درون سازمانی و حتی برون سازمانی می پردازد. و مدیران می توانند با استفاده از آنها موقعیت کنونی شرکت خود را در دنیای رقابتی کسب و کار ترسیم و بررسی نمایند که این امر منجر به موفقیت بیشتر سازمان ها در چنین محیطی می گردد.

اهمیت آشنایی با چنین فضایی، نویسندگان کتاب را بر آن داشت که دست به تالیف چنین کتابی بزنند. این کتاب تلاش نموده سیستم حسابداری صنعتی سنتی را با مفاهیم جدید هزینه یابی و با رویکرد مدیریت هزینه در سطح متوسطه برای استفاده علاقه مندان ارائه نماید. مشکل اساسی که خیلی از کتاب های حسابداری صنعتی با آن درگیر می باشند، این است که نتوانسته اند بین مفاهیم حسابداری صنعتی و گزارشگری مالی ارتباط ملموس و قابل درک ارائه نمایند. در این کتاب تلاش شده چرخه حسابداری صنعتی معرفی شده و جایگاه آن در یک سیستم گزارشگری مالی به طور شفاف و به زبان ساده تشریح شود. تمام تلاش نویسندگان در این کتاب این بوده که کتاب با داشتن چنین ویژگی های منحصر به فردی که مفاهیم کاربردی را با پشتوانه علمی و تئوریک ارائه می نماید، در عین حال به زبان ساده و قابل فهم برای یک دانشجوی در سطح مقدماتی و متوسطه ارائه شود، تا قابل استفاده برای دانشجویان مقاطع و رشته های مختلف باشد. مطالعه این کتاب برای کسانی که برای اولین بار و بدون زمینه قبلی قصد یادگیری حسابداری صنعتی را دارند مفید خواهد بود و برای تدریس در دوره های کارشناسی، کاردانی حسابداری، و گزارش های مختلف مدیریت بسیار مناسب می باشد.

تجربه ثابت کرده است که هیچ اثری قبل از آنکه مورد آزمون و مورد بررسی قرار نگیرد، ایرادات آن آشکار نخواهد شد. مطمئناً این اثر خالی از اشکال نیست، لذا با سپاس فراوان از استادان و مدرسان محترم حسابداری، دانشجویان عزیز، صنعتگران، و سایر عزیزانی که این کتاب را مورد مطالعه قرار می دهند؛ تقاضا دارد چنانچه با ایراد و اشکالی مواجه شدید اینجانبان را از طریق ناشر یا پست الکترونیکی مطلع فرمایند که موجب تشکر و امتنان خواهد بود. از مدیریت انتشارات صانعی جناب آقای محسن صانعی به خاطر مساعدت و فراهم آوردن امکان چاپ کتاب و جناب آقای امین شهرآزاد به خاطر تایپ، بازخوانی و طراحی روی جلد کتاب سپاسگزاریم.

صابر جلیلی - علی بیات

Accounting.jalili@yahoo.com

Bayat.Student@yahoo.com

اعضای هیات علمی دانشگاه

دانشجویان دوره دکترای تخصصی (PH.D) حسابداری

اعضای پیوسته انجمن حسابداری ایران

فصل اول: مقدمه ای بر حسابداری صنعتی و حسابداری مدیریت

۱۴	مقدمه
۱۶	تعریف حسابداری
۱۸	اهداف حسابداری مدیریت
۱۹	حسابداری صنعتی
۲۱	مقایسه حسابداری مدیریت، حسابداری مالی، و حسابداری صنعتی
۲۲	تفاوت‌های اساسی بین حسابداری مدیریت و حسابداری مالی
۲۲	تفاوت‌های اساسی حسابداری مدیریت و حسابداری صنعتی
۲۳	لزوم توجه به آموزش اصول اخلاقی در دوره تحصیلات دانشگاهی حسابداری
۲۵	اصول اخلاقی و حرفه ای گرایی
۲۵	انجمن حسابداران مدیریت
۲۶	رفع تضاد اخلاقی
۲۷	پرسش های فصل اول

فصل دوم: آشنایی با اصول و مفاهیم اساسی هزینه یابی و مدیریت هزینه

۳۰	مقدمه
۳۰	مخارج
۳۰	بهای تمام شده
۳۱	هزینه
۳۱	زیان
۳۲	طبقه بندی هزینه ها
۳۲	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای قابلیت ردیابی
۳۵	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای «رفتار هزینه» در مقابل تغییرات «محرک بها»
۴۰	منحنی های یاد گیری
۴۳	مفروضات مربوط به رفتار هزینه ها در مقابل تغییرات حجم تولید
۴۳	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای ارتباط آن با محصولات
۴۴	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای ارتباط آنها با فرایند تصمیم گیری
۴۵	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای ملاحظات اقتصادی
۴۶	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای قابلیت کنترل
۴۷	حسابداری سنجش مسئولیت
۴۹	طبقه بندی هزینه ها بر مبنای ارتباط آن ها با حوزه وظایف مدیریت

..... طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای کل یا واحد بودن.....	۵۲
..... طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای ماهیت طبیعی هزینه‌ها.....	۵۲
..... طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای کارکرد تجاری.....	۵۲
..... طبقه بندی هزینه ها بر مبنای ارزش آفرینی.....	۵۴
..... رابطه بین هزینه های تولیدی و غیر تولیدی با سایر طبقه بندی های هزینه.....	۵۵
..... مقدمه ای بر سیستم های هزینه‌یابی.....	۵۵
..... مزایا و معایب هر یک از سیستم های هزینه یابی.....	۵۶
..... مفاهیم زیربنایی روش های هزینه‌یابی.....	۵۷
..... وظیفه سیستم های هزینه‌یابی.....	۵۹
..... پرسش های چهار گزینه ای فصل دوم.....	۶۱
..... پرسش های فصل دوم.....	۶۸
..... مسائل فصل دوم.....	۶۹

فصل سوم: حسابداری اقلام تولید و سیستم هزینه یابی سفارش کار

..... مقدمه.....	۷۲
..... روش های هزینه یابی انباشت بهای تمام شده.....	۷۲
..... سیستم هزینه یابی سفارش کار(بهایابی متفاوت).....	۷۳
..... اقلام تشکیل دهنده بهای تمام شده کالاهای ساخته شده.....	۷۷
..... هزینه‌یابی و کنترل مواد مستقیم.....	۷۷
..... مدیریت زنجیره تأمین.....	۷۷
..... مدیریت تهیه و کنترل مواد.....	۷۷
..... تهیه و خرید مواد اولیه.....	۷۶
..... سیستم‌های حسابداری ثبت و نگهداری موجودیهای مواد.....	۸۰
..... سیستم ادواری ثبت و نگهداری موجودی ها.....	۸۰
..... سیستم ثبت و نگهداری دائمی موجودی ها.....	۸۱
..... ثبت مربوط به خرید مواد اولیه.....	۸۱
..... ثبت مربوط به پرداخت هزینه حمل مواد خریداری شده.....	۸۲
..... ثبت مربوط به برگشت مقداری از مواد خریداری شده به فروشنده.....	۸۳
..... ثبت بابت ارسال مواد اولیه به خط تولید جهت مصرف.....	۸۳
..... ثبت مصرف مواد غیر مستقیم.....	۸۴
..... ثبت برگشت مواد مستقیم ارسال شده به خط تولید به انبار مواد اولیه.....	۸۴
..... ثبت برگشت مواد غیر مستقیم ارسالی به خط تولید.....	۸۴

حسابداری حقوق و دستمزد در شرکت های تولیدی.....	۸۵
تعاریف و اصطلاحات.....	۸۵
اجزا سیستم حقوق و دستمزد در مؤسسات تولیدی.....	۸۵
مرحله تهیه لیست حقوق و دستمزد.....	۸۷
کسورات مربوط به حقوق و دستمزد.....	۸۸
مرحله تخصیص حقوق و دستمزد.....	۹۰
هزینه دستمزد مستقیم.....	۹۰
هزینه دستمزد غیرمستقیم.....	۹۱
هزینه های جانبی حقوق و دستمزد.....	۹۱
مرحله پرداخت حقوق و دستمزد.....	۹۲
فوق العاده اضافه کاری.....	۹۴
ثبت های مربوط به هزینه های سربار.....	۹۶
حسابداری محصولات و سفارشات تکمیل شده.....	۱۰۴
حسابداری فروش کالا و سفارشات.....	۱۰۵
مثال جامع.....	۱۰۶
مثال جامع ۲.....	۱۱۴
حسابداری ضایعات در سیستم هزینه یابی سفارش کار.....	۱۱۹
انواع ضایعات.....	۱۲۰
حسابداری ضایعات محصول در سیستم هزینه یابی سفارش کار.....	۱۲۴
ضایعات غیرعادی.....	۱۲۴
حسابداری واحدهای معیوب یا آحاد قابل دوباره کاری در سیستم هزینه یابی سفارش کار.....	۱۲۵
ضمیمه فصل سوم.....	۱۲۶
فوق العاده نوبت کاری.....	۱۲۶
دستمزد ایام مرخصی.....	۱۲۷
دستمزد اوقات تلف شده یا اوقات بیکاری.....	۱۲۸
طرح های تشویقی در بنگاه های تولیدی.....	۱۲۹
سهم کردن کارگران در سود.....	۱۳۰
گردش هزینه ها در سیستم حسابداری صنعتی غیر متمرکز.....	۱۳۰
پرسش های چهار گزینه ای فصل سوم.....	۱۳۲
مسائل فصل سوم.....	۱۴۱

فصل چهارم: سیستم هزینه یابی مرحله ای (مقدماتی و پیشرفته)

۱۴۶	مقدمه
۱۴۶	سیستم هزینه یابی مرحله ای
۱۴۷	انواع جریان تولید در شرکت های تولیدی
۱۴۷	جریان هزینه ها در سیستم هزینه یابی مرحله ای
۱۵۰	مقایسه سیستم هزینه یابی سفارش کار و هزینه یابی مرحله ای از لحاظ عملیاتی
۱۵۱	مقایسه تطبیقی هزینه یابی سفارش کار و روش هزینه یابی مرحله ای
۱۵۲	اجرای روش هزینه یابی مرحله ای (بهایی یکسان)
۱۵۴	مفهوم معادل آحاد تکمیل شده
۱۵۷	معرفی گزارش بهای تولید
۱۶۱	فرض جریان هزینه های (مخارج) تولیدی
۱۶۳	گزارش بهای تولید به روش FiFo
۱۶۶	روش میانگین موزون
۱۶۸	ارزایی موجودی مواد و کالا به روش LIFO
۱۶۹	نحوه تهیه گزارش بهای تولید به روش LIFO
۱۷۰	هزینه های (بهای) انتقالی
۱۷۸	حسابداری ضایعات محصول در سیستم هزینه یابی مرحله ای
۱۷۸	ضایعات عادی
۱۸۴	ضایعات غیر عادی
۱۹۴	پرسش های چهار گزینه ای فصل چهارم
۲۰۳	مسائل فصل چهارم

فصل پنجم: تکمیل چرخه حسابداری و تهیه صورتهای مالی در شرکت های تولیدی

۲۰۷	مقدمه
۲۰۷	گزارشگری مالی
۲۰۸	انواع گزارش های تهیه شده توسط سیستم حسابداری صنعتی و حسابداری مالی
۲۰۹	چرخه حسابداری صنعتی
۲۱۶	اهمیت تهیه گزارش مصرف مواد مستقیم
۲۲۱	صورت حساب سود و زیان در شرکت های تولیدی
۲۲۸	ترازنامه در شرکت های تولیدی
۲۲۸	بستن حساب های موقت صنعتی
۲۳۱	استفاده از کاربرگ برای تهیه صورت های مالی در موسسات تولیدی

پرسش‌های فصل پنجم.....	۲۳۲
مسائل فصل پنجم.....	۲۳۲

فصل ششم: تسهیم هزینه‌های دواير پشتیبانی بین دواير عملیاتی

مقدمه.....	۲۳۷
انواع ظرفیت تولید.....	۲۳۷
انواع دواير.....	۲۳۸
مراحل تسهیم هزینه‌های سربار.....	۲۳۸
تسهیم هزینه‌های دواير پشتیبانی بین سایر دواير به روش یکطرفه.....	۲۴۲
روش دو طرفه یا متقابل (ریاضی).....	۲۴۵
مراحل اجرای هزینه روش دو طرفه در تسهیم هزینه‌های سربار.....	۲۴۶
تسهیم ثانویه در واحدهای تولیدی با بیش از سه دایره پشتیبانی یا عملیاتی.....	۲۴۸
اهمیت هزینه‌های سربار در محیط کنونی.....	۲۴۹
هزینه‌های سربار واقعی.....	۲۴۹
ضرورت تخصیص هزینه‌های سربار ساخت.....	۲۵۰
دلایل استفاده از نرخ جذب سربار.....	۲۵۰
محاسبه نرخ جذب سربار.....	۲۵۱
نحوه محاسبه سربار جذب شده.....	۲۵۵
اضافه (کسر) جذب سربار.....	۲۵۵
نحوه برخورد با اضافه یا کسر جذب سربار.....	۲۵۷
پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل ششم.....	۲۵۹
مسائل فصل ششم.....	۲۶۲
ضمیمه فصل ششم.....	۲۶۶

فصل هفتم: مقدمه‌ای بر سیستم‌های هزینه‌یابی پیشرفته

مقدمه.....	۲۷۶
مفهوم هزینه‌یابی.....	۲۷۷
هزینه‌یابی واقعی / تاریخی.....	۲۷۷
هزینه‌یابی میان‌داد (فرا متغیر) یا عملکرد سیستم.....	۲۷۸
روش هزینه‌یابی برگردان.....	۲۷۸
هزینه‌یابی دوگانه یا مختلط.....	۲۷۹
هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (ABC).....	۲۷۹
طبقه‌بندی سازمانی فعالیت‌ها.....	۲۷۶

۲۸۲.....	تشریح روش هزینه یابی بر مبنای فعالیت.....
۲۸۵.....	کاربردهای عملی سیستم ABC.....
۲۸۵.....	فرآیند تولید به موقع (Just In Time).....
۲۸۶.....	عناصر تولید به موقع.....
۲۸۶.....	اهداف اصلی تولید به موقع.....
۲۸۷.....	مزایای سیستم بهنگام: (JIT).....
۲۸۷.....	هزینه یابی هدف.....
۲۸۸.....	هزینه یابی کایزن.....
۲۸۹.....	هزینه یابی فرآیند.....
۲۸۹.....	هزینه یابی کیفیت.....
۲۸۹.....	مدیریت کیفیت جامع.....
۲۹۲.....	هزینه یابی ناب.....
۲۹۵.....	مهندسی مجدد.....
۲۹۷.....	تفاوت طراحی مجدد و مهندسی مجدد.....
۲۹۷.....	هزینه یابی چرخه عمر محصول.....
۲۹۸.....	مهندسی ارزش.....
۳۰۱.....	هزینه یابی چابک.....
۳۰۲.....	نقش حسابداری در یک سیستم تولید چابک.....
۳۰۳.....	پرسش های فصل هفتم.....
۳۰۴.....	مسائل فصل هفتم.....
۳۰۸.....	منابع: